Noomerai san 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

№ 279 (2312)
1937 onoi
DEKAABRIIN
5
VOSKROSEENЬ

14-xi ziloo garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai y..rbyriin gazeeta

SSSR-ei SOVEEDUUDAI VIII DUGAAR ONSO XURALA TOGTOOL

SOVEED SOCIALIIS RESPYYBLIKENYYDEI SOJUUZAI KONSTITUUCA (YNDEHEN XUULIII) BATALAXA TUXAI

Soveed Socialiis Respyyblikenyyde Sojuuzai Soveduud i VIII dugaar Onso Xuralai togtooxonь:

Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuz i Konstituuciin (Yndehen xuuliiin) projektii, xuralai Redakcionno Komiisiin oruulhan redakcaaranь, batalxa.

Xuralai Preziidiym

Moskvaa, Kreemlь.
1936 onoi dekaabrь 5.

Iahan socialiizmai aguu jixe bajarai yder bolxo—Staalin Konstituucii batalan abhan yder—dekaabriiin taban mandatugai!

LAHAN SOCIALIIZMAI STAALIN KONSTITUUCA

Aguu jixe soveed aradai ahuudalai xydeleşegyi ynden xuuli bolhon, ilahan socializmai Staalin Konstituuca ılbol, 1936 onoi dekaabriiin nai yder, Soveed Socialiis :spyyblikenyydei Sojuuzai ıveeduudai VIII dugaar Onso ıralaar batalagdan abtahan ina.

Myn SSSR-ei Soveeduudai [II dugaar Onso Xural bol], Staalin Konstituucii batan abhan yder—dekaabriiin niii—aradbygediin hain yder ze sonosxoxo gehen tusagaar gtool abhan baigaa. Tere heer tebxer nego zil bolbo. yneeder soveed aradai aguu e hain yder myn. Myneeder cialiizmai oronoi olon naaciin aduud bygedeereө, ilaltata aan tuguudaa delgeen, yyliyyydte garza, zolto ba zar.lta, sengelig haixan azahuu.ltai bolhonoo, Exe oronoigoo bxalanta xyse ba şadalii, aalin Konstituuca dotor alo ysegyydeer bişegdehen, cialiizmai aguu jixe ilalta gyiseltenyydil, SSSR oro o ilaltahaa ilalta teeşe xylen jabaa Leenin—Staalinai artiii ba araduudai vozdь ag nyxer Staalinaa granit .xi, nigta zagsaalaar toiron ihanaa byxii delxeide deonstraacalan xaruulxa bai..

Manai ilaltanuud ba gyiselnyyd aguu jixe! Manai arai zol ba bajar baragdaşa.i!

Staalin Konstituuca!—Ene lbol xyn tyreltenei azahuulda şine epooxa neehen, niaalьna dokymeent myn. Ene kymeent bolbol nyxer Staaiai aldar neretei taharşagyi lbootoigoor tyyxede bişegxe baina. Uşaranь, nyxer aalin bolbol Leenin bagşatai g jabaza manai aguu jixe artiii baiguulaa, xymyyzyy.. Leenintei xamta Oktiaabin Aguu jixe Socialiis revo.ycii emxidxee, udaridaa. .enintei xamta zaluu Soveed sagii too tomşogyi olon daidhaa xamagaalaa. Leeninei 'gşehenei xoino nyxer Staa. manai orondo gaixamşagta e ilaltanuudii emxidxen xylөө.

Staalin Konstituuciin xysen .hyr zabxalangiinь—socialiiz.jin ilaltiin gerel bolno. Teenei altan statьjaanuud bol.l SSSR-ei graazdanuudii aguu jixe erxenyydii miil naiduul gaar bişene bişe, xarin bodoto, reaalьna faaktnuudaar bexizyylen xaruulna. Tereenei altan statьjaanuud bolbol SSSR-ei byxii graazdanuudta azal xexe, amaraxa, erdemde huraxa, ytelxedөө tedxemze abxa erxenyydii; emegteişyydte eregteinertei ton adali erxii, raasa ba naacanuudai ton adali erxii jyre miil tunxaglana bişe, xarin ede aguu jixe erxenyydei byrin tyges edlen xereglexiinь xamag byxii garaanti ba arganuudii azalşanda ygeze bexizyylne.

Manai Staalin Konstituuca bolbol byrzyaazno konstituucanuudhaa ton jixe ilgaatai. Tedenei Konstituucanuud graazdanuudai adali erxe tuxai xedii gojoor xelebeş, bodoto deeree ton olonxidoi erxegyi tuliza baixadanь, ysөөxen byleg bajaşuudanь xamag erxenyydee edlen huudag Myn tereenşelen SSSR-ei azalşadai azahuudalii byrzyaazno oronuuddaxi azalşadai azahuudaltai jaagaad zişeeleze bolxob daa.

Manaida ekonoomikon ba poliitikon xyse şadal ydernөө ydərte urgaza baina, azalşanai aza amidaral ba sojol kylьtyyre yderhөө ydərte haizaraza, debzeze baina, xenş xadaa xyn detei ba solotoi, bygedөөrөө adali erxetei, negen hanaltai, sengexe xyxixeşji, naadaxa zugaalxaşji argatai, şadaltaibdi. Tiixede kapitaliis oronuudta xadaa ekonoomikon kriizis, x y d e l m e r i g y i d e l, ylesxelen zobolon, yxel taxal, ygeirelge ba handaralga, faşiis terroor ba tyrme—iime baina.

Manaida xyniil xynei mylzexe jabadal yni ygөi bolgogdoo, kapitaliistnar, pomeeşçiguud, kulaaguud ba bişe busa paraziiid etegeedii usadxaabdi. Socialiizmai ilaltanuud өөhedөө jiree bişe, xarin bolьşeviig paartiaar xytelyylnen xydelmerişen angi ba azalşa tariaaşan aguu jixe angiiin xursa baildaagaar, xeden zuugaad ba mingaad erxim temeselşedei ulaan şuhaar, faşiistnarai zarsa noxosuud-trockiis-buxaarintaniii butargan soxihonoi aşa yreer dailan oldohon baina.

Geneş, usadxagdahan angiiin daisadai өөdegyi ylegdelnyyd, şuhata faşiizmai,—trockiis- buxaarintanai ageentnar, şpioonuud, diversaantnuud ba byrzyaazno nacionaliistnuud bolon aradai bişe busa daisad manai zolto ba bajasxalanta azahuudalii xoroloxiin hedelge sag yrgelze xedeg baina, saaşadaaş xexe baixa.

Teed tedenei hedelgede yxelei soxilto ygexөөr bidener belemdi, ygexeş baixabdi. Zygөөr eneenei tulada aguu jixe heremze, nigta zagsaal ba emxidxelge xeregtei. Mynөө manai byxii oron Verxoovno Soveedaa hungaxaa baina. Soveed oronoi araduud bolbol Leenin—Staalinai paartiiin xeregte, socialiizmai xeregte ese tee xyrter bejeө ygehen, өөhediingөө ynen sexe, erxim xybyyd ba basagadaa Verxoovno Soveedai deputaadnarta kandidaaduud bolgon debzyylbe.

—Nyxer Staalin Verxoovno Soveedai deputaadai tyryyliin manai kandidaad— geze byxii soveed arad negen duugaar medyyine. SSSR-ei Verxoovno Soveedai hungalta bolbol manai Exe oronoi baidalda aguu jixe uşaraita yzegdel myn.

„Mynөө faşiizmai bulangirta dolgin bolbol xydelmerişen angiiin socialiis xydeleөniii uluna niolbohooroo budaza, bolbosorongii delxein erxim zynyydei demokraad zydxelgii burtag şabaraar zuuraza baixada, SSSR-ei şine Konstituuca xadaa socialiizm ba demokraati bolbol ilagdaşagyi gehen ba faşiizmii esergyysehen gemneltiin aakt bolxo baina..

... Temeselei ba xoxidolnuudai yngerhen zamai eseste, ilaltanuudai igaa hain yriiin tuxai xeleze baigaa өөriin Konstituucatai bolxo geeşe ajatai haixan ba bajartai baina..."

(I. Staalin.

Staalin rekoordnuudai Staalinsk dekaadnig

Uhan zamai traansport

Uhan zamai traansportiin negen tyryy ceexni koeelьno ceex bolno. Dekaadnigai tyryyşiin yder cecx yxe deeree tysebөө 163 proc. dyyrgebe. Nyx. Paarnai brigaada 64 çaas soo bytөөxe jymejee 24 çaas bo bytөөbe. Ene meteer nyx. Kaarpyyşin ba bişed 'sebөө ylyylen dyyrgebe.

Mexanliit

Mexaniis ceex. Tyryyşiin smeeniin xydelmerişed taalinsk dekaadada orolsobo geze medexeer hainaar ydelmerilebe. Solovcoov S.V. (tookarь)—340 proc., ontieelьnkov I.L. (kyzneec)—281 proc, Linxoboojea D. 14 tylxiyyr xexe noormotoi aad, 32 xeheg bybөze tysebөө 228 proc. dyyrgebe.

Şudxalaagai ceex. Ende xojor gurba noormo yxed Bakyylin, Şyyrovski, Teerexov, Linxoboojev ba işed dyyrgebe. Ceex ydeieigөө noormii 150, proc., yyrgebe.

Şilei zavood

Ulaan- Ydiin mexanizaacalagdahan şilei zavoodai iaşiina vaanniin ceexiin smeena „A" ba smeena „B" ysebөө ylyylen dyyrgebe. Xanza- xairsag beledxexe eex gargagdahan produukciin zişeegeer xanza xairsag eledxene. Nyx. Naliootov 70 xairsagai orondo 107 :airsag, Çeripaalov—124, Adıuşinov—107 xairsag exe mete dyyrgened. Şil otolgiin ceexhee Gaçuurin, Klsenkoova ba bişed erxim xydelmeriiin zişee xaruula.

SSSR-ei AZALŞANAI AGUU JIXE ERXENYYD BA UJALGANUUD

STAALIN KONSTITUUCAHAA

118 ZYIL. SSSR-ei graazdanuud bolbol azal xexe erxetei, tere xadaa, xehen azalaigaa too ba şanarai zergeer abxa azalai xylehetei, garaantitai xydelmeri abuag erxetei baixa.

Azal xexe erxe bolbol aradai azaxuin socialiis emxilgeer, soveed bylgemei yiledberilelgiin xysenyydei xeberişegyi urgaltaar, azaxuin kriizisyydei garxa argii zailuulhan jabadalaar ba xydelmerigyiji usadxahan baidalaar xangagdadag baixa.

119 ZYIL. SSSR-ei graazdanuud bolbol amaraltiin erxetei baixa.

Amaraltiin erxe bolbol, ton olonxi xydelmerişenei xydelmeriiin yderii doloon çaas boltorbogonidxoxo jabadalaar, xydelmerişen ba albaxaagşadta xydelmeriiin xylehe tylelgeteigөөr zil byriiin amaralta togtooxo jabadalaar, azalşaniii bailgaza amaruulxa sanatoori, amaraltiin ger, klyyb zergiin gazarnuudii yrgenөөr olgozo yxe jabadalaar xangagdadag baixa.

120 ZYIL. SSSR-ei graazdanuud bolbol ytelxe nahandaa, myn ybeşende nerbegdeze bujuu azal xexe şadalaa geexe uşar toxiooldoboloнь zөөriin tedxemzeer xangagdaxa erxetei baixa.

Ene erxe bolbol, xydelmerişen ba albaxaagşadii gyrenei zөөriөөr batalan xamagaalxa sociaalьna straxovaaniii yrgenөөr xygzyylxe jabadalaar, azalşanda tyleөhegyi emnelgiin tuhalamza yzyylxe jabadalaar, kyroortiin gazarnuudii azalşanai xereglelde yrgenөөr olgozo ygexe jabadalaar xangagdadag baixa.

121 ZYIL. SSSR-ei graazdanuud bolbol, erdemde huraxa erxetei baixa.

Ene erxe bolbol niite bygediin ujalgata exin hurgalgaar, deede hurguulinuudii orolsuulan tyleөhegyigөөr hurgaxa jabadalaar, deede hurguuliiin huragşadai ton olonxiii gyrenei stipeendieer xangaxa sisteemeer, hurguulinuudta tyrelxi xelen deere hurgaxa jabadalaar, zavooduud, sovxoozuud, maşiinatraaktarna staancanuud ba kolxoozuudta azalşaniii yiledberiiin, teexnikiin ba agronoomiiin xeregte hurgaxa tyleөhegyi huragalga emxilexe jabadalaar xangagdadag baixa.

122 ZYIL. SSSR-te bolbol exener zondo azaxuin, gyrenei, sojol kylьtyyriin ba niite poliitikon baidalai ali byxii talaar ereşyyltei ab adali erxenyyd olgogdodog baixa.

Exenernyydei ene erxenyydii bejelyylen edlexe arganь xadaa exenernyydte bolbol ereşyyltei adali azal xexe erxe, azalai xylehe ba amaralta abxa erxe, sociaalьna straxovaani ba erdem hural giin erxenyydii olgoxo jabadalaar, exe ba nilxanuudai intereesii xamagaalaxa gyrenei xamagaalalgaar, narailaxa exenernyydte azalai xylehe tylelgeteigөөr amaralta ygexe jabadalaar, tyrelgiin ger, bagaşuudai jaasli ba saaduudai olon yrgen gazarnuudaar xangagdadag baixa.

130 ZYIL. SSSR-ei grazdaniiin byxen Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai Konstituucii barimtalan saxiza jabaxa, xuulinuudiinь gylsedxexe, azalai disciplinе saxixa, niitiin yyrgede ynen şudargaar xandaxa, socialiis olonoi baidalai zuramii xyndelexe ujalgatai baixa.

131 ZYIL. SSSR-ei grazdaniiin byxen, soveed baidal zuramai ariuun ba oiroo xyregdeşegyi huuri bolxo, Exe oronoi bajalig ba xyse şadalai yndehe bolxo, byxii azalşanai şanga şadaltai ba kylьtyyrne baidalai yndehe bolxo oloniitiin socialiis ymsii xadagalan saxixa ba bexizyylxe ujalgatai baixa.

Oloniitiin ba socialiis ymsede xaldaza gar xyrhen xynyyd bolbol aradai daisan myn.

132 ZYIL. Niite bygediin seregei alban bolbol xuuli joho myn.

Xydelmerişen - Tariaaşanai Ulaan Aarmida seregei alba xexe jabadal bolbol SSSR-ei graazdanuudai xyndete ujalga myn baina.

133 ZYIL. Exe oronoo xamagaalaxa jabadal bolbol SSSR-ei grazdaniiin byxenei ariuun ujalga myn. Exe oronoo urbaxa jabadal, prisiaagaa ebdexe, daisanai talada oroxo, өөriingөө gyrenei seregei xyse şadalda xoxidol xexe şpionaaz yiledxe jabadalnuud bolbol tuilai xyşer xoroto yilenyydte toologdozo, xuuliiin ton şanga xatuugaar saazalagdadag baixa.

Graaždanuud əəhediingəə aguu jixe erxenyyd tuxai xelened

ERXEE BYRIN EDLEŽE BAINAB

Hanaadş yzexede zigtei daa, bi tebxer 41 nahataib, ene nahanaigaa ten xaxad zaluu nahajaa bajaşuudta huuza ysəg biseg oroi medexegyi, neereeş tabiza şadaxagyi ugaa xaranxii xyn jabahan bainab.

Gansaxan, aguu jixe Oktiaabriin socialiis revoliyyciin aşa gabijaagaar, 1929 ondo əəriin gəə ysəg biseg medexegyi ja badalaa usadxaza şadaa hem. Tiigeed, myn 1929 ondo BK(b) P-iin bodoto geşyyn bolzo tere gehenhee xoişo əəriingəə niutagta niitiin xydelmeride aktiivnaar xydelmeril-əhem (selpoogoi tyryylegşe, kolxoozoi şalgaltiin komiisa g m). Ene bolbol Staalin eploxiin zoltoi zargaltai yjede tyrehendee bajarlaxahaa bişe yge ygei baina.

Ene yşəə bulta bişe. Jyyb gexede, Staalin Konstituuca bolbol, bidenii saaşadaa byri sengeleg xyxiyy zargalta baidalda oroxiin yrgen jixe zam neeze ygehen baina. Staalin Konstituuciin 121 dexi zyil soo „SSSR-ei graaždanuud bolbol, erdem huraxa erxetei baixa".—geze bişegdehen baina. Bi ene erxejee byrin edelze bainab, 1933 ondo soveed partiijna hurguulida orozo 1934 ondo dyyrgeed, Booxonoigoi aimagta aikomoi propagandiistaar xydelmerilze baitaraa, 1936 ondo Ulaan-Ydede xydəə azalai komuniis deede hurguulida jireed huralsaza bainab.

Hurguulidaa huralsaxadaa jamarş jadamargyi, huragşadaaraa xamta tedeenhee xozomdongyi huralsanab. Iigeze deede hurguulida oroxob geze hanaandamş orogşo ygei hen, mynee xydəə azalai komuniis deede hurguulida gyrenei stipeendieer, sengeleg xyxiyyn huraza baihandaa omogorxozo jabagşab. Edir zaluu nahan daa kulaaguudai barlag bolzo, jadarza jabahanaa hanaxadaa xorom busalagşa.

Staalin Konstituuca bolbol bidende erdemde huraxa yrgen zam neeze ygəə. Xedii ybgen şeg nahatai bolzo jabaa aş haa, Staalin Konstituuciin ygehen erxii byrin edleže erdemde huralsaza bainab.

Yşəə xeden yge xelexe duran xyrene. Jyyb gexede, ysəg bişeg medexegyi, bajadai barlag, xaranxui jabahan namaiji Soveed Zasag ba komuniis paartii xymyyzyylee, hurgaa, tereenehe xariuuda əəriingəə graaždaninai ujalga, Leenin—Staalinai xeregei tylee, byxli xyse eneergejee zoriuulxab.

Ponxoojev X.T.
(Xydəə azalai komuniis deede hurguuliin huragşa).

YNEN SEXEER AZALLAXA—MANAI UJALGA

SSSR-ei graždaniiin byxen azal xexe erxejee xysed bejelyylze baina. Manai orondo xydelmerigyi jabadal xezeede usadxagdaa, xyn byxen erxi meer xydelmerilxe byriee. şadabari dyrşelee jixeer galgaxa, xaruuixa byriee salin xylehe jxeer olozo, şanga şadaltai azahuudalaar huuza bainad. Eenei negen faaktii əər deeree aoza xelebel:

— Bi Oktiaabriin revoliyyciin urda Tamboob goorodoi Posnoov podriaadçigaida xaranxuihaa xaranxui boltor xydelmerileed, eneneigee tylee hariin 1 tyx. 50 m. salin abaad baidag hem. Tende 3-4 zil xydelmerileed baixadaa jamarşji kvalifikaaca oloogyib, oloxoş ysloovi ygei baihan jym. Uşaranь, zilnee ylyy ene podriaadçigai gerei azal,—bazaar oşozo produuktiinь asarxa, gereinь şala ugaaxa g. m azal da baidag hem. Iime „azalhaa" kvalifikaacatai bolxo geeşe xudal xereg. Tiixede axa dyy, egeşe, exemni bygede xydelmeride baiza hariin 30-40 myn ge salin olzo edixe xileemee arai geze olzo amidaran baidag hen.

— Mynee ton ondoo boloo. Tere yjiin muu-ai baidal hu saltagyi usadxagdaa, Soveed orono zol zargal edleže baihan azalşad yglееder jaaxa aabiib geze hanaagaa zobonxoo boloo. Baidalnai xyxiyy sengelig boloo. Mynee 4 yxibyydteib, edeneimni 3-ni hurguulida huraza baina. Tiixede 1. tyx 50 myngə abdagaigaa orondo, mynəə 600-700 tyx. salin abanab. Enemni miniii eriltii xysed dyyren xangana. Azaldaa xen ynenşəər xandanab, tede xynyyd jyygeeş dutaxaa bolioo.

Egsə doloo xonood, manai socialiis oronoi byxii azalşad gyrenei igee Deede oorgon-Verxoovno Soveedii hungaxanь, ene bolbol xyn tyrelteenei tyyxede yzegdəəgyi sobiti myn. Iime xadanь bide hungagşad Verxoovno Soveedtaa Leenin—Staalinai xeregte esest i xyrter bejee ygehen erxmei erxim xynyyd ba basagadaa eль gesebdi.

Bi bolbol Exe oronoigoo halbaran urgaxa xeregtenь esesegyigeer xydelmerilze, bidende azal xexe erxe əəhediingəə şuhaar olzo ygehen axa yjeteneigee xeregii yrgelzelyylegşe bolxiin tula byxii xyse şadalaaraa xydelmerilxe bainab.

G. V. Apaarin.
(PVZ-ai vagoon xagsaraxa ceexiin staxaanovec)

MODEELЬÇIG NYXER GALDAN LINXOBOOJEV

Nyx. Linxoboojev zaluu xyn. Exe orondoo tuhatai, şadabaritai xyn bolxo tuxai bagahaa xoişo oroldohon deerehee, 1931 ondo Ulaan-Yde goorodoi mexaniidta anxa tyryyn stooliroor xydelmerilxe exilhen baina. Ene xydelmerinь nyx. Linxoboojevai eriltii xangaagyi, tiigeed avtomaşiiniin zahabarida oroo, mynee bolxodo tonslo zno modelinuudii xedeg—iime nyyd kvalifikaacatai boloo.

—„Bi ene yiledberiiin orondo jirexedee erdem nom medexegyi aad. mynee erdem nomdo huraab,gazeta nomuudii unşanab, radiooprijoomnig, foto aparaat, velosipeed g m bygede namda bii. Hariingaa tysebii 200 proc., hoo doşo dyyrg zeyzeegyib,hara byriin 600-700 tyxerig salin olnob, texniis akzaamen otliçno ygəəb"—geze Linxoboojev omogtoi jarina.

SSSR-ei GRAAŽDANUUDAI AMARXA ERXE

„119 zyil. SSSR-ei graaždanuud bolbol amaraltiin erxetei baixa" geze manai Staalin Konstituuca dotor bişegdehen baina.

Staalin Konstituucaar olgogdohon ene jixe erxii, manai Exe oronoi zargaltai ba syleetei graaždanuud byrin edleže baina.

Ene erxii edlegşedei negenь, bi bolxo bainab. Bi bolbol Ulaan-Ydiin PVZ-ai şirem—şab algiin ceexde oboruudovaniiin maasteraar xydelmerilnab. PVZ-ai deere 3 zil soo xydelmerilxe zuuraa, staxaanovşalan xydelmerilhenei yreer tyryyşiin eelzeende amarxa erxii olhon bainab.

Bi amaraltiingaa sagii xaişan geze yngeržene biib.? Narin nigtaar togtoog ohon yderei rezhim, byxe ba elyyr hain yrgehen, xooltoi ba amtatai edeen g.m. taaraxadaa, bejede ton hain bolood baina.

Bide sana xyldəə xeed endehee gurban kilomeetr gazarta baihan xadahaa uruudaza naadadagabdi. Iigeze, amarza sengeže jabaxadaa, baga xyyged mete bolşood, xyxiže inieeže, şaşaza jabagşabdi.

Amaraltiin gerei klyyb soo amaragşad suglarza əəhediingəə duratai naadaar naadadag. Garmooni, balalaajka, gitaara ba mandoliiina, biliaard ba şatar — bultadaa amaragşadai medelde.

Amaraltiin gerte amaraad garxadaa, bejenь xatuuzaraad, zarim negen xynyyd 4-5 kilograam xyrter nemedeg baina.

Bi xadaa, ende əəriingəə beji ulam ulam haizaruulza, şine xyseteigeer zavoodtoo busaza, yşəə hainaar xydelmerilxeb.

Azalşan olon niitede, gansaxan le manai aguu jixe socialiis Exe orondo amaraltiin erxe olgogdohon ba bejelyylegdeže baina.

Deede Berioozovkiin amaraltiin gerte amarxa baigaa, PVZ-ai şir məşudxaig in ceexiin oboruudovaniiin maaster staxaanovşa nyxer VASIILI VASIILЬJEVIÇ MIŞAKOOV.

YTELHEN NAHANDAA TEDXЕMŽE ABANAB

Bi bolbol mynee 61 nahataib, 40 zil soo azyiledberinyyd deere xydelmerilnen bainab. Xaanta zasagaiş baixa yjede, mynee Soveed zasagai yje soo azyiledberi deere xydelmerilxe yzehen xyn bainab, urdanь xynei ytelxedenь ba xydelmeri xeze şadaxaa bolixodoni xaişan gedeg baigaab? Kapitaliistanuudta, tedenei zavood faabrikada byxeli nahan soo goo xydelmerilxe, terenii bajazuulhan xydelmerişen ytelxe nahandaa, zaaxanş xairaba tedxemže azalgyigeer xajagdadag hen.

„SSSR-ei graazdanuud bolbol ytelxe nahandaa, myn ybeşen zobolondo nerbegdexe gy, ali azal xexe şadalaa geexe uşar toxiooldoo haa zeeriiin tedxemžeer xangagdadag baixa..—geze manai Staalin Konstituuca soo bişegdehen baina.

Ene erxii edlegşedei negen bi bolnob. Staalin Konstituuciin aşaar mynee ytelxe nahandaa gyrenee zeeriiin tedxemže abdag bainab. Gebeş, gansaxan gyrenei tedxemžii xylieegeed gertee xebtene bişeb, mynee PVZ deere şadaxiin zergeer azal xexe, socialiis Exe orondoo şadal xyseneigee zergeer tuha xyrgexe oroldonob.

GROOTUS KONSTANTIIN FEOODOROVIÇ—61 nahatai ybegen. PVZ-ai sleesarь—instrymentaalьçik.

SENGELIG XYXIYY BAIDAL

Staalin epooxiin zargaltai yjede tyrehendee miniii sengexel bajaraar dyyree. Xaranxui munxag, bydyylig baihan zobolonto baidal yni martagdaa. Manai socialiis Exe oronoi exenernyyd bolbol eregteişyydtegee negen xamta jabaxa Socialiizmii baiguulza baina. Eni bolbol gansaxan manai socialiis Exe orondo ahanii hain oilgonob.

Exenernyyd bolbol urdai jamar baihan aad, mynee jamar bolhonoi tuxaida xedexe ygeer xeerexe duran xyren. Jyyb gexede, iime zoltoi zargaltai, Staalin epooxiin yjede əəriingəə xizaargyi erxe sengelgee edleže huugaad, xeerengyi garşaza bolxogyi baina. Əərəə ene haixan zargalta baidalai yjede xymyyzehen tuxai zoboxo tuliixii yzeegyi bolbolurdanь exenernyydei baidal jamar baihanii hain medene.

Mynee exenernyyd bolbol eregteişyydteigee ab adali erxetei baina. Manai Staalin Konstituuciin 122-doxi zyilda „SSSR-te bolbol exener zondo azaxuin, gyrenei, sojol kyltyyriin ba niite poliitikon baidalai ali byxii talaar eregşyydtei ab adali erxenyyd olgogddog baixa"—geze bişegdehen baina.

Bi əərəə 3 klaasai hurguuli dyyrgeed saaşaa jabaagyi boloş haa, əəriingəə jyrenxii erdemii, poliitikon medereldeeşelyylxiin tylee ali bolxoor oroldon huralsanab. 1928 ondo kolxoozdo orood, tere saghaa xoişo kolxoozoi azal deere xydelmerildeg bainab. 1930 ondo komsomooldo oroo—hen Tiigeed, Leeninei komsomoolnamaiji xymyyzyylee. Uranaixanai olimpiaadanuudta xabaadalsaza jabaa hem.

Kolxoozoigoo azalda jabaxadaa udaarnigai xyndete nerezergii aldangyi xydelmerilegşeb. Bi əərəə ene zilde 300 garan azalta ydertеib, gertee dineeree minga garan azalta ydertеibdi. Mynee baidalnai ajan şadaltai, sengeleg xyxiyyn boloo.

Egee mynee yjede manai kolxooz deere hunguuliiin beledxelei xydelmeri yrgeneer jabuulagdaza, hunguuliin xuuliii oilguulxa agitacioonno xydelmeri hain jabana. Manai kolxoozoi exenernyyd, hunguuliin beledxelei xydelmeride aktiivnaar xabaadaža, dekaabriin 12-oi istoriis yderi xyileeže bainabdi.

Şagduurova Cebegzed
Selengiin aimagai Staalin kolxoozoi erxim udaarnig.)

PVZ-ai slesaarьno kombinaadai maaster staxaanovşa nyx. NEESTERENKO azaldaa baina.

(Mexailovoi foto)

Revoliyyciin aguu jixe tribyyn, paarti ba aradai inag xybyyn

Viaatskiin gybeerniiin Yrzym geže xaranxui uglun toxoi bişixan goorodto (mynee Kiirovsk xizaar baina) Kostrikoovtonoi byle geeşe xesyy xynde baidalda baigşa belei. Konstrikoov geeşenь əərəə olzo bederže garhan aad, jamarş medee horoggyigəər xosorşoo hen, terenei hamganь bolxo Jekateriina Kyzьminişna geže gy, ali xyrşenerin nereldeg johoor, Kyzьmovna geeşe gurban yxi xyygedii tezeexiin tulada xojor garaa zaaxanş amaruulangyi xydelmerildeg baihan jym. Xubsaha ugaadag, gerei şala ugaadag, xynei jyyme ojodog baigaa. Teed, xyşer xynde xydelmeride diilueed, yniş bolongyi nahanhaa nygşehen baina.

Doloon nahatai Seriooze Kostrikoovii (Kiirov) Yrzyymde niaanьka baihan Malaani Avdeejevna geže xygşen „baga balşar ynşen xyygedii xaraxa gerte" araixan geže baigahan baina. Yneşedei gerte baihan bagaşuudai zol zargalgyi baidal, xesyy xynde jadarai ylesxelen şaxuu baidal Sergei Kostrikoovii buliza şadaagyi Bultanhaa şadamgaigaar huralsadag baigaa. Bultanhaa tyryylže Yrzyymei goorodoi hunguulii dyyrgebe. Hain huragşa geže toologdozo Kostrikoov xadaa, Kazaaniin mexaaniko—texniis doodo şatiin hurguulida elbgeegdehen baina. Kazaanьda daxiaad le ylesxelen şatuu, xesyy xynde baidal (Yrzyymhee nariin taban tyxerig tedxemže abdag baigaa).

Jixenyyd kapitaliistnuud ba şunaxai arbaaizanuud bolxo Krestoovnikoviinxidei zavood deere tyryyşiin praaktikada jirebe. Xydelmerişenii zaaxanş işyyrigyigeer mylzedeg mylzelge xezeedeş elixeneer hanaanda xadagdaba. Axalagşa nojoduudai doromžologo ba daralaltiin urdahaa hurguulida huragşadai xamtaramal proteestodo edibxiteigeer xabaadalsahan ba revoliyciooнно stydeentnyydei ba xydelmerişedei podpoolьno (niuusa) kryzoogyydtei anxan barisaldahan baina. Kiirovoi anxanainь paartiin xereg: proklamaacanuudii xeblen gargaxiin tulada, gariin xeblelgiin maşiini texniis hurguulinaa niuusaar abxa.

Udaateexi etaapanь—Toomsk, 1905 onoi revoliyyciin temeselnyydei busalgaata ydernyyd. Kiirov xadaa, socialdemokraad organizaaciin geşyyn „podkomiteedai" geşyyn baiza Leeninei „Jy xexeb" geže nomii şudalan, xydelmerişedei dunda agitaaca jabuulza niuusa literatuuranuudii xeblen taraadag baiba. Toomskdo bolhon, tyryyşiin revoliycioonno demonstraaciin tyryy zergede jababa, zygeer, ene demonstraaca xadaa, Kiirovoi ba bolşeviig yzeltei xydelmerişedei zorig duradxalaar zebsegte demonstraaca bolhon baina

Kiirov anxan tyrmeie orozo garaad, daxiaad orobo. Gebeş, zandaarmanuudai habarhaa multaramsaaraa, revoliyyciin xydelmeride daxiu le byxe bejee ygen orolsodog baigaa. 1905 onoi oktiaabrь harada Taigaa geže yyzelei staanca deere tymer zamaixidii staaçkii anxaltatatgaar xyteloerilee. Arxijerei ba gybernaatorai, Toomskdo emxidxegdehen Çernosootinskiin zerlig pogroomoi yjede, xara sootnido xarmuu ygehen ba xeden zuun mingan xynyydii ajuulta yxelhee arşiahan dryzьnigyydei zergeeoo Kiirov baiisaba.

1905 onoi hyyl. Moskvaada bolhon, dekaabriin zebsegte vosstaani buta soxigdood baiba. Reaakca tolgoigoo yrgene. 1906 onoi namar Kiirov zandaarmuudai habarta gurbadaxijaa orozo xojor zileer xaagdaba.

Udaadxi etaapanь—Vladikavkaaz. Ende zandaarmuudai bederegşedhee xorgodozo baixa zuuraa policiin deeremdelgede orozo handarhan organizaacanuudii şinelen zahaxa xydelmerii şuud jabuulhan baina.

1917 onoi fevraaliiin ydernyydte, Kiirov Vladikavkaazda baiba. Vladikavkaaziin xydelmerişedei ynenheeтyryyşiin soveedta hungalta emxidxeže, xydelmerişedei profsojuuznuudai anxanainь nuurinuudii xudxaba. Kiirov bolbol dyteeyngnyyderee, menьşevigyyd ba eseernyydei zyleliibeni urbaltiin poliitikii eliryylen buta soxizo, anxandaa yseexeu baigaa bolьşeviig gryypii bexizyylxe ba zagsaxiin tulada xyseteigəər xydelmerilene.

Kiirovii xytelberileže baigaa, Vladikavkaaziin bolьşeviiguudai xysete xydelmeri yree ygebe. Vladikavkaazdaxi menьşeviig organizaaca ideejne talaaraa butasoxigdozo, baixaa bolibo. Vladikavkaaziin xydelmerişen bolьşeviiguudta xabaadan orobo.

Kiirov bolbol Vladikavkaaziin soveedhoo Byxerosiin Soveeduudai II xuraldа delegaad bolon Peterbyyrg oşood, tende Piiterei xydelmerişedtei xamta oktiaabriiin baildaanda xabaadalsaba. Orosoi koontrrevoliyyciin gulamta bolood baihan Xoito-Kavkaazda tendehee busaza jiremseeree Kiirov bolbol dobtolon jireže jabaa koontrrevoliyyciin urdahaa negedemel froontiin taaktikii şadamgaigaar jabuulza, goorskiin ba orosoi ygeitenerii soveeduudai tug doro negedyylxe xeregii tulada.

Kiirovoi daişalxii jabadalai udaateexi gaixamşag xuudahanь gexede,—baruun ba zyyntееhee, xuurai gazar ba dalai teehee sagaan gvaardiinxidta byselegdeed baihan Astraxaanii geroiligoor arşalhan baina.

Troockiin, Astraxaanhaa ansan oşoxo geže xoroto hyidxelgiin ba urbaltiin zaxirgaan gargaxadanь, nyxer Kiirov bolbol ene zaxirgaajiinь dyyrgexehee eris arsahan baina. Kiirov bolbol goorodto bolhon, sagaan gvaardiinxidii yi butasoxizo, komuniistnuud ba partiijna bişe znuudai dundahaa hain duradai otriaaduudii emxidxeže, dylete xaluun ygenyydeeree xyn bygedede zorig oruulza, egee ajuulta gazirnuudta bejeereen yzeg dedeg baigaa,—„Astraxaaniii eses hyyldee tulatar arşalxa" gehen Leeninei zaxiaaji Kiirov bolbol xatuugaar ba dyyren amžaltataigaar dyyrgedeg baiba.

XI aarmi xadaa, Kiirovai xyteloeri doro daişalxii çaastnuudaar bexizyylegdeed 1919 onoi namar dobtolgodo orozo exilbe. Nyxer Staalinai xyteloeri doro, Kiirov bolbol SergoOrdžonikiidzetei negen xamta Ulaan Aarmiin xysete dootoigii Xoito Kavkaazii şiglyylen emxidxehen baina. 4 hara soo deniikinei seregyyd yni buta soxigdood, Vladikavkaaz ezelen abtaža, Azerbajdžaan xadaa myssavaatistnuudai xyserleg zasagnaa syleelegdehen baina.

1921 onoi namarhaa Kiirov xadaa Bakuuda, Azerbajdžaanai komuniis paartiin centraalьna komiteedai sekretaariin poostdo xydelmerilbe. Nacionaalьna poliitikiin jabuulalgada arsaldaatai baihan deerenee, udaan sag soo dotoodoi temeseltei baihan Azerbajdžaanai komuniis paartiin zergede, Sergei Miroonoviç xadaa, dotoodoi eb nairamdalba nededelii bogonixon sag soo bii bolgohon baina. Mynee,aguu jixe Staalin Konstituuciin yndeheer Gryyziii, Azerbajdžaan ba Armeenii sojuuzna respyyblikenyyd bolgoxo xeregi bejelyylxiin beledxelei zamdi ene bolbol anxanai ton şuxalal xa myn baihan jym.

1926 onoi janvaarь. Kiirov bolbol, paartiin CK-ai busadgeşyydtei xamta paartiin XIV xuralhaa Leeningraadta oşobo. Tedener deere xariuusalgata zoriigo daalgagdahan baina gebeizarim negen xenegyydenь urbagşa zinoovьjev ba tereenei tuhalagşadai buzar muuxai gyzeelte ba demagoogiin gyimede oroildood baihan, Leeningraadai bolьşeviiguudai zergiizanaxa Kiirov yder oyri şaxuu faabrika, zavooduud profsojuuzniin ba komsomoolo suglaanuud deegyyr yge xeledeg baigaa. Honor ongosotoi ygenyydeeree, opoziciin „tooriinuudai" şanarii elirxeileže, paartiin zergede nyidxeel xexe ba manai orondo socializmii baiguulxa tulada Leeninei tysebii tahalduulxa gehen, opoziciin urbaltiin nedelgii butasoxin todorxoildog baihan jym.

Kiirov bolbol Leeningraadai gyboom paartiin negedygeer sekretaarь bolon hungagdaba. Terenei xyteloeri doro Leeningraadai organizaaca bolbol Leenin—Staalinai aguu jixe paartiin tyryy zergede ezelxe jonotoi huurijaa daxin ezelnen baina.

Kiirov xadaa Leeningraadta xydelmerilze exilxehee xoişo

Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debzyylegdehen Buriaad-Mongol aradai ynen xybyyn urdiin partizaan nyxer JERMOLAI LOOGINOVIÇ PETROOVOI tylөө duugaa ygejii!

Daişalxii partizaan—komandiir

Daişalaxii partizaan komandiirnuudai negen jabahan ba mynөө Verxoovno Soveedai deputaadai kandidaadta debzyylegdehen—nyxer Petroovai temeesehen temeselei zarim epizoodonuudii xөөrexii xyseneb.

1918 on baigaa. Semioonovtnoor myrden namnuulhan nyxer Petroov өldo xөrgodozo baigaa hen. Negete hyni Petroov bolbol jyyn bolzo baihinь medexiin tulada Biçyyre dereevnide gertee jirehen baina. Ene yjede tus dereebnide semioonovtan baihan baigaa. Petroov tedeende barigdaşoo hen. Petroov bolbol nagalxaar xojor zuun tabi soxiuulaa belei, Semioonovtan bolbol nyxer Petroovii soxin zoboozo, buu zebsegee xaana xadaga laatai baihiinь medexee orolдohon baigaa. Partizaan Petroov soxiuulza medee aldahanş haa, tedeende negeş yge ıeleze ygeegyi baihan baina.

1919 ondo partizaanguudai otriaad Baga-Kynaleihaa Biçyyre dereevnide jirehen baina. Ene otriaad soo nyxer Petroov jabalsaa hen. Partizaanuud bolbol ene huurinda baihan sagaan oxraanii butasoxihon ba edeen soo oxraaniin naçaalьnigii alahan baina. Bandiiduudai zarimiinь kasaguudai stanica teeşe terjelşehen baina. Tedener bolbol partizaanguudai şine otriaad emxidxeed, nyxer Afanaasьjevai komaandalalga doro Okiino-Kliyyçi teeşe dobtolhon baina. Okiino-Kliyyçiin xazuuda bolhon baildaanda nyxer Afanaasьjev jixe xyndeer şarxataad, otriaadai komaandalalgii nyxer Petroovta ygeze, өөrөө şarxaa ujuulxaa oşohon baigaa. Teed Afanaasьjev edegeze gedergee busaagyi hen: tereenei şarxanь jixe baiza, dolooxonood yxehen baina.

Partizaanuudai otriaad nyxer Petroovai komaanda doro dallaldaza, Okiino-Kliyyçi ba Jixe Xudari dereebnnyydii ezelen abhan baina. Ene baildaanuudai hyyleer, nyxer Petroov bolbol Semioonovtanai „zerlig diviiziiin" urdahaa temesexiin tulada glaavna ştaabai zaxiraltaar baruun-xoito froont elsegedehen baigaa.

Nyxer Petroov bolbol sagaangvaardiiinxidtai temesexe temeselde yxelhee ailgyi, gerolizmii xaruulhan baina. Nyxedtөө xyndetei ba tedeendee hainaar xandadag, nyxer Petroov bolbol byxii seregşedee baatarlig ba şin zorigoor xujaglan өөrөө xodo tyryylen jabadag hen.

Ene daişalaxii ydernyydhee xoişo olon zil yngerөө. Erxim tyryy xynyydei ulaan şuhaar daban oldohon, manai bajas xalanta baidal badaraza baina. Partizaanuud bolbol grazdaan dainai geroilig ydernyydteşji, mynөө azaxuin baiguulaltiin froont deereş, komuniizm baiguultiin tylөө temeseze baina. Şine haixan baidalai tylөө temesegşedei negenıinь nyxer Petroov Jermolai Looginoviç bolno. Nyx. Petroov bolbol 1934 onhoo 1937 onoi aavgust xyrter manai „Azalai Ulaan tug" kolxoozoi tyryylegşeer xydelmerilhen baina. Tereenei xytelberi doro manai kolxooz tyryy kolkooz boloo.

Vtioonov Zinovii

Biçyyrei aimagai „Azalai Ulaan tug" kolxoozoi kolxooznig—urdiin ulaan partizaan.

JERMOLAI LOOGINOVIÇ PETROOV

Je. Petroov 1886 ondo, urdiin Biçyyrei ymenedexi mozliin, Biçyyrei voolostido, mynөө BMASSR-ei Biçyyrei aimagai, Biçyyr tosxondo tyrehen jym. Esegenь dunda şadaltai baihan ba Jermolai Looginoviç 1908 on boltor esegiingee azalda xydelhen baina.

1908 ondo seregei albanda tatagdaad, 1912 ondo tabigdaa hen. 1914 ondo, imperalis dainai bolxo yjede baha seregei albanda tatagdaad, 1917 on xyrter jabahan baina.

1917 ondo nyx. Petroov Petrograadta baiza, fevraaliin ba oktiaabriin revoliyyceenyydte aktiivnaar xabaadalsahan baina.

Tendehee niutagaa busaza jiremseeree bişe nyxed, frontoviiguudaaraa xamta, niutag deeree Soveed zasag togtooxo jabadalda xam orolsoo hen. Voolostiin zemkomiteedai tyryylegşede hungagdaad baixadaa, nyxer Petroov kulaaguudhaa gazariin abza ygeitener ba dunda şadaltanda ygexe temesel xeze, ene xariuusalgata xydelmeriee şuud dyyrgeze şadahan baina.

1918 ondo, semioonovtanai yjede, Biçyyrte paartiiin podpoolьno komunnis jaçeika emxidxegdehen ba nyx. Petroov tere doroo bolьşeviig paartida orozo, tariaaşanai dunda aktiivna agitaacionno-propagaandiin ba emxidxelgiin xydelmeri jabuulza oroo hen.

Myn ondo nyx. Petroovii semioonovtan xojor daxin aarestda abhan ba xynde xeheelte yzyylhen baina. Xedii ş xeheelgebeş, xedii aarestda oroboş, Jermolai Looginoviç bolbol bişe bolьşeviiguudaaraa xamta, semioonovtan baandiin urdahaa vosstaani emxidxexe xydelmeri zorigtoigoor jabuulhan baixa jym.

1919 ondo nyx. Petroov partizaan otriaadai komandiir bolhon, semioonovtantai eris temesel xeze jabahan ba tereenei otriaad bolbol Okiino-Kliyyçe, Jixe Kynalei ba Troickosaavsk g. m gazarnuudta semioonovtaniii yi butasoxihon baina.

Udaanь Petroovai otriaad bolbol „Zerlig diviizi", Çaxarai otriaad ba generaal Kaapeliin urdahaa temesel xehen. 1920 ondo Troickosaavskiiji (mynөө Xiaagta) sagaan banditduudhaa syleelhen baina.

1921 ondo partizaan otriaadai ştaabai naçaalьnigaar tuşaalii daaza jabaxadaa, baroon Yngerniin seregtei şanga temesel xexe jabadalda aktiivnaar xabaadalsahan jym.

1923 onhoo paartiiin, soveed, koperatiivno organizaacanuudta xariuusalgata tuşaalnuudii daaza jabaa. 1932 onhoo 1937 on xyrter „Kraasna Znaamia trydea" kolxoozdo xalaagyi ote tyryylegşenь baigaa. Erxim kolxoozoi tyryylegşe baihan tylөөgөө 1935 ondo, Moskvaada bolhon deede urgasiin maasternuudai Byxesojuuzai zybleende xabaadalsahan ba „Xyndiin Temdeg" oorden xairaabhan baina.

Mynөө nyx. Petroov Biçyyrei aimagai gyisedxexe komiteedai tyryylegşede hungagdaad xydelmerileze baina.

Iimede, Leenin—Staalinai praatiiin erxim xybyyn, aradai xeregte byxii bejee ygehen, aradzonoigoo naidabariii labtai, xelberilgyi dyyrgeze şadaxa etigeltei nyxer Je. L. Petroovii Buriaad-Mongoloi arad SSSR-ei Verxoovno Soveedai Nacionaalьnostinuudai Soveedto kandidaad bolgon debzyylee.

ERXIM HAIN ORGANIZAATOR

Uuzam ba haruul koomnata. Şala deerenь kovioor delgeeg denxei. Xanadanь SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai plakaad ba sxeemenyyd niaalgaatai. Minuuta bolood le telefoon xangirna. Aimgyisedkoomoi tyryylegşe tryybkee abxa xariuu, ygene zyblene, zaxiralta ygene.

Koomnata soo xynyyd orono—kolxoozoi, somonoi soveedai tyryylegşener ba riadovoi kolxoozniguud. Tedener өөhediingөө xeregei tuxai xөөrened, zybşeldene. Ene, aimgyisedkoomoi tyryylegştiin kabi need soo orohon xynyyd aazam ba sylөө baihan janzatai.

Grazdaan dainai yjehөө xoişo, nyx. Petroovoi ulaan Partizaanuudai daişalxii otriaadii tolgoilzo, Biçyyrei aimagii sagaan gvaardiin buzagainuudnaa syleelhenhөө xoişo nyxer Petroovii aimagainь zonuud mededeg baina. Tereenşelen, aimgyisedkoomoi tyryylegşe nyxer Petroov өөriingөө aimagai kolxoozniguud hyzeniii myn mededeg baina.

Tere geheer nelleed olon zil yngerөө. Yngerhen ene zilnyydte nyxer Jermolai Looginoviç xodo Biçyyrte xydelmeriine.

1934 ondo paartii bolbol nyx. Petroovii „Azalai Ulaan tug" kolxoozdo eligeegee hen. Ene kolxooz aimag sologoo tiixede [illegible] baigaa hen. Kolxoozdo ba gyrende tariaan xeregtei baiza, gan gasalantai baihaş, tariaanai gazarhaa hain urgasa abxa xeregtei bolbo. Tiimehee, uhan golhoo xanaab tataza kolxoozoi tariaanai gazarii ba sabşalangii uhalxa geze nyx. Petroov şiidebe.

Ene megtaanь kolxoozniguudai xyseer bejelyylegdebe. Kolxoozoi tariaalan degyyr yrgen urta kanaab zuribe. Xydelmeri jixe baigaa daa. Nyx. Petroov ene xydelmerii өөrөө udaridaba, kolxoozniguudii urmaşuulan xyteeze, ene xydelmeriii ynetei sentei baihaniinь oilgnulba.

Uhalagdahan gazaranь bajan urgasa azarba. Kolxoozoi azaxuig urgaba. Azaxuin urgaxai byri kolxoozniguud saugaa şadaltai bolbo.

Dyrben zil yngerbe. Kolxoozdo [illegible] byxen mynөө [illegible] MTS-ei kombajna ba traktoornuud tariaanai gazarta [illegible] bolbo. Kolxoozoi 4 [illegible] tariaa zөөne, [illegible] ba kyzne [illegible] stoliaarna masterskoi xydelmerilne. Kolxoozoi mal olşorzo. Klyyb, [illegible] ba xaa[illegible] bariglaba.

Xynyyd traktor ba avtomoviils, kombajnii zoloodone, [illegible] huralsaba, ydeşende raadio şagnana.

Kolxoozdo xydelmerilexe zilnyydte nyx. Petroov nelieed olon aktiivnuudii orguulba. Kolxoozoi ezyil dheriiin komandiirnuud—ürgaalaruud, tarşaşad, pravlenihin geşyyd urgaza garba.

Paartiiin daalgabariii dyyrgebe. Kolxoozdo zөөrete hainaar xydelmerilehenei tylөө pravitelьstvo nyx. Petroovii „Xyndiin Temdeg" oordengoor şagnahan jym.

Paarti bolbol nyx. Petroovii byxi xariuusalgatai şine xydelmeride aimgyisedkoomoi tyryylegşe bolgon elsgeebe. Nyxer Petroovai azalsadal daxin şineer busalba. Prostoi ba daruu zantai nyx. Petroov şine xydelmeriee myn hainaar jabuulna.

K. Briaanski.

tyryyşiin zilnyydte Leeningraadai organizaaciin xytelberiixii sostaavii amzaltatalgaar bexizyylze, zinoovьjevoi tezeeberiinyydii, ezelen abhan byxii poosinuudhaanь zailuulza, ene riingee ton jixe emxidxelei talaantii xaruulhan baina.

Leenin—Staalinai paartiiin urdahaa esergyysexe gegşedei urdahaa udaadxi zilnyydte, Kiirov bolbol urid mete yşed ba esee şandanь xyrter temesel jabuuldag hen. Paartiiin Byxesojuuzai XV, XVI ba XVII xuralnuud deere, өөriingөө xaluun dylete ygenyyd soogoo eldeb zyhenei opozicioneernyyd ba tedenerei şaara şabxaruunuudii butasoxidog baigaa.

Leeningraadai paartiiin organizaaciin orol deere paartaar tabigdaad baixadaa, Kiirov bolbol manai oronoi azyiledberiiin tomoxon centr myn bolxo Leeningraadai jireedyin baidalii duldiidaxa şuxala asuudalnuudii abza jabuulaa. Kiirov bolbol, Leeningraadii, socialiis indyystriilizaaciin ynexeeree kyyzniee bolgoxiin tulada zorimgoigoor ba tahaldalgyigөөr xydelmerilhen baina.

Nyxer Kiirov bolbol xeden mingan xynyydii Leenin—Staalinai aguu jixe tug doro zagsaaza şadadag hen. Kiirov xadaa Leeniniizmiin etigemzetei koompas gartaa bexieer bariza jabaxii sag yrgelze urgadag hen. Nyxer Kiirov bolbol xeden mingan xynyydii, aguu jixe voozdь bagşa ba nyxer, byxedelxein byxii azalşadai nyxeriinь bolxo Staalinda xizaarlaşagyi ynen şudarguu jabaxa yzeltegөөr xymyyzyylhen baina.

Faşistuudai buzar muuxai bandiiduud—troockiiton ba zinoovьjevtan—nyxer Kiirovii torotoigoor alaa. Өөriingөө paartiin, өөriingөө Staaliniii, өөriingөө aguu jixe socialis oroniii, өөriingөө gojo haixan ene yjiin zargalta baidalii өөriingөө jireedyin byri haixan baidalii, esesiingee dunai şuhajaa asxataraa arşalxaar belen soveed oron bolbol aradai daisadta tor jixeer zeryyrxen, uurtai suxaltaigaar nege xyn mete bodono.

Nyxer Kiirovei martagdaşagyi haruul şarai dyrenь, Leenin—Staalinai aguu jixe xeregii bejelyylhen jamar xelberşegyi xatuugaar, şuud ba tesşegyigeer daisadii ehryylen butasoxixo baihiinnai xaruulza baixa hunaulaita bidenerte bolzo ygexe baina.

Nahatanai hurguuli hainaar jabana

Zaxaamin. Sagaan Morinoi Staalinai nereмete kolxoozdo 1 deiiged nahatanai hurguuli ton hainaar emxidxegdenxei, xamtadaa 38 bişeg medexegyi şyyd baihan aad, bultadaa hurasa baina.

Likvidaator nyx. Darmiin bolbol ton hainaar nomoo zaaxaa gadana, huragşadtaa SSSR-ei Verxoovno Soveedai hunguuliin xuulitai tanilsuulna.

Xydөө bişegşe.

YNEMŞELGE ABXA GEŻE GORSOVEEDTA OROBOB

Aguu jixe Soveed oronoi grazdaniiin baihaudaa xyxiyytei ba omogorxog, nojaabriiin 27-noi yder gorsoveed oşobob. Jyyb gexede, hungaltiin ydernөө naaşa bi Ulaan-Ydehөө garza oşoxo baihan tuladaa, duugaa ygexe erxiin ynen şelge abxa gehen baigaab.

SSSR-ei jyyme medexe grazdaniiin byxen xadaa tyyxete yder bolxo—dekaabriiin 12-te edebxitei beledxeze baina. Ene yder bidener—Aguu jixe Soveed oronoi graazdanuud, delxei deerexi ton demokratiis Staalin Konstituuciin yndeneer oronoigoo Verxoovno oorgondo өөhediingөө erximei erxim xybyyd ba basagadii hungaxiin tylөө duugaa ygexe bainabdi.

Aguu jixe Staalin bagşiin sexe udaridalgaar zoxioogdohon SSSR-ei Konstituuca ba myn manai socialiis gyrenei hunguuliiin xuuli bolxo—„SSSR-ei Verxoovno Soveedai hungalta tuxai Dyrim" bolbol exinhee adag xyrteree xyn tuxai, SSSR-ei grazdaniiin tuxai aguu jixe anxaralaar nebterengi baina. Iimehee:

„Hungagşadai spiisegii tunxaglagdahan yder ba hungaltiin yder xojoroi xoorondo өөriingөө baidag gazarii helgehen hungagşada azalşanai deputaadnarai zoxixo Soveed bolbol Centraalьna hunguuliiin komisiin togtoohon foormoor" duugaa ygexe erxiinь batalhan ynemşelge „ygexe"—geze hunguuliiin xuuliin 15-daxi zyil dotor xelegdehen baina.

Gorsoveedto oroxodo, tyryyşiin koomnata soo spraavkiin stool baiba. Stooloi saana, gorsoveedai mestkoomoi zygөө dezyyrne—nyx. Vdoovina huuna:

—Grazdaniiin jamar xereg teibte? Xerbee hungaltiin asuudal tuşaa jirehen bai bal tanai, bi tanda xeregtei spraavkiitnai xeleze ygexe bainab—geze jixe urinaar ba zoxidoor, namda xandaza xelebe.

Dezyyrniin xazuuda stool deere SSSR-ei Verxoovno Soveedai hungaltiin asuudal tuxai xamag byxii kniige deeternyyd baina. Tedenei dunda „SSSR-ei Konstituuca tuxai" gehen garşagtai ba gojo haixan daxatai nom baixadanь, tende huuhan grazdaniiin Semiбonov tere nomii jixe haixaşaaba xa:

—Nyxer dezyyrne ene nomoo namda xudaldaahaatnai jamar geeşeb—gene.

—Tonş bolxo hen, teed oroganaa nomtoi baihan deereheе arsaxa uşartai bainal bi—geze dezyyrne xariusana.

Manai byxii oron mynөө hungaltada aktiivna beledxeze baihan, hungaltiin asuudalnuu daar yder byri gorsoveedto 200 garan xynyydei jiredeg baihan, ene tyyxete ydernyydte Ulaan-Ydiin gorsoveed bolbol hungagşadai şuxala xeregtei lexe zapaas literatuurii dezyyrnedee ygөөd, abxa xyduxudaldaza baixa johotoi baihan aad, eneniii hanaza emxidxeegyi baihandanь xalaglaxaar baina.

Yşөө nege dutuu zyil jyyn bainab gexede hungagşadai gorsoveedta jirexede ugtanab dag zaalnuudaanь, Verxoovno Soveedai hungaltada zoriuulagdahan loozoug ba plakaad zuraguudaar muusa şimegdehen baina.

Duugaa ygexe erxiin ynemşelge ygedeg zaal soo xojor aroaad xyn huunad, edeneixeneiş zaabarigyigөөr өөheleө tariuaar zuram sax nad, socialiis oronoi graazdanuud iimel baixa jym baina geze ha namaar.

Ynemşelge abxa eelzeegee xylieen huuhan hungagşad өөhed zuuraa xөөreldened:

—Tanai nere aldar xen be xaişaa oşoxoo hanaabte?

—Minii nere Solovьjoov Illarioon Vasiliьjeviç, vagonzavodoi naabariiin paarkda sie sarь daa baritai xydelneb. „Borovoje" geze kyrortdo oşoxomni, tigeed tende hungalta xelsexiin tula, duugaa ygexe erxiin ynemşelge abza jabaxa argagyi xeregtei baina.

—Taa xaişaa oşoxotnaib?

—Bi Irkyy goorodto xodoloo xydelmerilxejөө oşoxomni. Minii nere Nikolai Jelaagin geeşe, ende hunguuliin №25 uçaastagta toologdozo baigaa hem, teed hungalta xylieexe argagyi bolood, ynemşelge abxaab gorsoveed jireeb.

Myn ende, oktiaabriiin yyrr nyx. Ivaan Akimoviç Gyysev eelzeegee xylieen huuna. Nyx. Gyysev hunguuliin № 27 uçaastagta toologdozo baihanaa, mynөө Moskvaagal mozodo baihan exedee oşoxo gee jym xa. Iigeze yder byri xeden arbaad hungagşad, Ulaan-Ydehөө garza oşoxo bolhon uşar deerehee hungaltada duugaa ygexe erxiin ynemşelge gorsoveedhoo abxa geze jiredeg baina.

Ene bolbol hunguuliiin xuuliii narinaar saxihan jabadal myn.

Gexiin xamta, hungagşadai spiisegii zoxioxo xeregte gorsoveedai halanaar xandahaniinь eli baina. Ziişelxede, Ivaan Gyysevei 1917 ondo tyrehiinь, 1918 ondo tyrehen geze toogood, spiisegte orudlaagyi baiba. Eneende Gyysev jixe gomoloitoi baina, enenь zyb.

—Nege naha darahan jaba[illegible] eeltei alduu geeşe aabdaa—geze nyx. Palьniunjev (gorsoveedai xydelmerilegşe) ıiyysvii hanaaınulxa hedelgexene.

Tiime bişe daa, nyxer Palьniunjev! Nege naha daraxgeeşe muu jixe xen aldau bolno. Ene xadaa hunguuliin xuuliii ebdehen jabadal myn, tiimee tiitere 1917 ondo tyrehen ynei tyryyşiin ıiee ene haixan hungaltada xabaadalsaxa geze tyrıbeigyi bajartai bain gehee nь, nege nahiinь daraza, ynendee hungaxa erxiinь xahaza baihan yzegdel geeşemnai xerxibeş zoxixogyi baina.

Manai aguu jixe Soveed Exe oronoi azalşanai erximei erxim xybyyd ba basagadaa, inag voozdь nyx. Staalinaa Verxoovno Soveedta hungaxiin tula duugaa ygexe, tere bajasxalanta yder—dekaabriiin 12 dytelbe, nyxed, bygedeeree nege n xynde adali hungaltaa xexe gazartaa oşoxoor belen baijii.

Hurgagşa N. K.

UUŽAM DAA EXE HAIXAN OROMNAI, OI MODOOR, TARIAAN, UHAAR ELBEG!

D. DAMDINAI.

STAALIN KONSTITUUCA

Urgaza mandahan Soveed jixe oronoi
Uuzam, haruul, bajan daida deer
Baatarlig aldarta byxii araduudnai
Baragdaşagyi, omog bajarai temdegeer,
Altan Konstituucaa zoxioon eblyylegşe
Aradai voozdь Staalin bagşadaa
Bajar xyrgene bygedeөreө xyndelze,
Bajasxalanta yder—dekaabrь tabandaa.

Xorin zilei zabxalanta myriiseөgeөr,
Xatuu şanga angiiin baildaagaar
Tuilan olhon ilaltanuudiimnai jalaisa
Tolilon batalaa Staalin Konstituuca!
Gazar delexeiji gereltyylen baina,
Gaixamşagta Odon—Staalin Konstituuca!
Delxein azalşanda zamiinь zaagaad
Duudan baina revoliyycede uriaalaad.
Zerlig galzuu şuhata faşiistnai
Zarsa noxosuud—trockiis-buxaarintan,
Batazahan socialiizm—zargalta baidaliimnai
Buliaan abxaa zabdan oroo haanь,
Gal dylen sooguur xatuuzan jirehen
Geroilig manai Soveed arad, negen
Xyndel adali, nigta zagsaalaar
Xamagaalxal Exe oronoo bulad garaar,
Xamaza xajaxal daisadaa, tymer xamuuraar.

BAVAASAN ABIDIIN.

MANAI GEERB

Exe Soveed oronoim
Erdeni haixan geerb—
SSSR-ei seber tamaga
Şinexen gojoor garba.
Xuşuuxan taban yzyyrtei
Xursaxan ulaan odon,
Uuzam bymberseg delxein
Oroidonь baina, mandan.
Argamzan tujaa sasaruulaa
Altan şara naramnai,
Zurgaanai negende zarguulaa
Zoltoi socialiis oromnai.
Bymberseg jixe delxeiji
Byhelen oroigoo tariaandanь,
Zalaa haixan tariaaji
Zalgalduulhan ulaan ujaandanь
Aba SSSR oronoi
Adalixan sasuu erxetei,
Arba negen xybyydei
Aman ygөөr xeleetei:
„Byxii oronuudai proletaarinar,
Negedegtii" gehen uriaatai,
Altan ariuun ysegyydeer
Arziitar sariuun bişeetei.
Todoxon gojo geerbmnai
Temeseleim zorig xursalna,
Exe jixe oronoimnai
Erşemtei xysii xaruulna.

DEKAABRIIIN ARBAN XOJORDOXI YDERTE

Manai gazar zaluuzag yreteigeer,
Mandaza garag tujaan bajartaigaar!
Degel xubsahaa ymedxebdi gojoor
Dekaabriiin arban xojordoxi yder.
Haixanaar şimexebdi kolxoozoi xaatanuudii.
Hain ydertөө xaanaş jalarxaar!
Hungaxaa oşoxobdi deputaaduudii,
Hungaxabdi Verxoovno zasagaa.
Mynxedөө ygөө manda gazarnuudii,
Mynxedөө edlexeer, oi modo, poolinuudii.
Xendee ygexe өөhediingөө duunuudii,
Xelseengyi medexel manai kolxoozniguud.
Zorigto temesel-ilaltiin xargiigaar
Zolto zargal xen olgoob manda,
Tereniii bidener xuulita erxeer
Elьgeexebdi Verxoovno Soveedta.
Zoltoi xubi xen olgoob bidende
Zuugaad, mingaad olon zilde,
Tereniii negen hanalaar barandaa
Elьgeexebdi Verxoovno Soveedtaa.
Xoroton predaatelь-gaaduudii
Xosorogoon daran-ygei xegşe,
Daisaniii xairgyi soxigşo, tereniii
Elьgeexebdi Verxoovno Soveedtaa.
Daxiaad, daxiaad xelexebdi
Dekaabriiin arban xojordoxi yderte—
Dalitaigaar niideg ynen ygemnai
Dalain saaguur, şubuun şingieer.
Zol zargalaa bidereebdi geze xelexebdi,
Zol zargalaa oloobdi geze xelexebdi,
Gazar delxein aguu jixe ynen—
Staalin mandag!—geze xelexebdi.

Isaakovski.
(Oroshoo orşuulga).

ABA STAALINAI ELIDXEL

(Duugardag kinoodo)

Aba Staalin xelee
Aguu tyyxete elidxelee.
Şiniii elidxel baran
Şagnaa Soveed oron.
Socialiis baidalai zuram—
Staalin şine Konstituuca,
Batalza baihan Sjeezde
Baran xaragdaa xanasa.
Bagşa Staalinai elidxelenь
Honoroor duuldaa bultanda,
Bajartai Sjeezdiin xydelmerinь
Haixanaar xaragdaa bidende.

B. A

△ △ △

C. OÇIIROV.

TYRYYŞIIN DEPUTAAD

Baatar omog
bolьşeviig paartijaa,
Bajalig uuzam
socialiis oronoo,
Xydelmerişen, tariaaşan
xyxiyy aradaa
Xytelen jabagşa
xyndete voozdь,—
Senxir xyxe
ogtorgoin odon
Soveed jixe
aradai naran—
Tygelder ojuun
bagşa Staalinaa
Tyryyşiin manai
deputaad bolgon
Doriuun xyxiyy
soveed araduud
Domoglon haixanaar
bişeel tyyxedee.
Oktiaabriiin jixe
revoliyyciin yre—
Olon milioon
soveed arad,
Arban xojor
dekaabrьdaa
Altan haixan
şine xuuliaar
Erelxeg şudarga
xybyyd, basagadaa
Elьgeexe baina
Verxoovno Soveedtaa!
Xen manda
sengelig baidal,
Xyndete ariuun
erxe olgoob,
Xen maniil
xytelen zoloodonob—
Tere xyn—
bagşa Staalin
Tyryyşiin manai
deputaad boloo!

ILЬJAA FREENKELЬ.

MINIII GEROI

Şylegteş, baidaldaaş nyxesenebdi,
Bide şamatai—

Sugtaa nege zoriigotoigoor xydelnebdi,
Miniii geroi.

Şi, moriaag, vaaxt deere bainaş,
Miniii geroi.

Şaaxt soo nyyrhe maltanaş,
Miniii geroi.

Gazar xaxainaş, goorod baiguulnaş,
Miniii geroi.

Gagnanaş bulad, kanaal maltanaş,
Miniii geroi.

Baatarlig pograniiçnig—şi,
Miniii geroi

Buşuu staxaanovşa—şi,
Miniii geroi,

Atmosfeeraar Odon teeşe niideneş,
Miniii geroi.

Aradai daisadii butargan soxinoş,
Miniii geroi.

Tere mylihen deere ybelzeneş,
Miniii geroi.

Tiigeed, Aarktikiin hyniii ştyrmovaalnaş,
Miniii geroi.

Şi—erdemte, dooktor, zoxioolşoş,
Miniii geroi.

Şi—artiist, izobretaatelьş,
Miniii geroi.

Bolьşeviig—ebseşegyi
Miniii geroi.

Byxii aradta xyndetei,
Miniii geroi.

Şalgagdanxaiş, xatuuzanxaiş,
Miniii geroi.

Soloto Staalinaar xymyyzyylegdenxeiş,
Miniii geroi.

Poeedai yge, loozong, duun le
Miniii goolos ene—

Soveedai sostaavta orog le
Miniii geroi—gene.

Oroshoo orşuulagşa B. DUGAROON.

G. DAŞIIN.

HUNGUULI

Staalin Konstituucamnai
Şinedxee baidalii manai,
Daragdaxaar bişe dylen!
Dabagdaxaar bişe xysen!
Urgahan, xygzehen soveed
Olon zondoo iraguu,
Temesel azaldaa buliaad,
Tygderxөөr bişe xatuu!
Bajan manai orondo
Baatar geroinuud tooloşogyi,
Byxii naaca olondo
Bajar, zorig segneşegyi!
Manai baidal xyxiyyn le
Mynxedөө mandag zargal,
Maarks Leeninei hurgaal!
Verxoovno oigon—Soveedtaa
Bolьşeviig zorigtoi xybyydee
Bygedөөreө negedeed hanalaa
Buriaad arad debzyylee.
Azalşad bultadaa bajartai
Aldarta xybyydee hungaxabdi!
Aldangyi şangaar temeşexebdi
Aradai xoroton daisadtai!

HUNGALTIIIN AMŽALTII HUNGUULIIIN UÇAASTAG ŞIIDXENE

HUNGUULIIIN KAMPAANIII MUUSA JABUULNA

Zakaamin. Jongorboin somonoi „Internacionaal" kolxoozoi dergede komsomooloi exin organizaaca bii jym. Ene organizaaca bolbol SSSR gyreneigөө Verxoovno Soveedii hungaxa hungaltada jamarş beledxelei xydelmeri myneөder xyrter jabuulza exileegyi baina. Organizaaciingaa zyghөө xojorxon agitaatornuudii kolxoozdoo tomilxoor xizaarlaba. Komsomoolşuudai dunda hungaltiin tuxai dyrimtei tanilsaxa zaniaati jabuulnagyi.

Kolxoozoigoo dunda yseg bişeg medexegyiji usadxaxa xydelmerii udariudaxa jonotoi aad, baha xydelmeri jabuulnagyi. Zarim komsomoolşuudanь өөhedөөş yseg bişeg medexegyi baina. Teed, medexe bolxoş geze oroldonogyi. Gadana, gazeetanuudii zaxiza unşadag komsomool geeşe oroidooş baixagyi. Ene zilde negeş daxin komsomooloi polit zaniaati boloogyi baina.

Hunguuliiin beledxelei xydelmeride niutag byriiin komsomooloi organizaacanuudai ton edibxiteigeer xabaadalsaza baixada, ene organizaaciin iime hanaa amarxan nuuza baixanь boloşogyi muu xereg bolno.

D.Dans.

Byri gynzegiigөөr tanilsaza baina

Zakaaminai aimagai finbaankiin xydelmerilegşedei dunda hungaltiin tuxai dyrimtei tanilsaxa kryzoog emxidxegdeze, mynөө zaniaatiaa erşemteigeer jabuulza baina. 8 daxin zaniaati xeze hungaltiin tuxai dyrimtei tanilsahan baibaş, eneegeer xizaarlangyi, urdada yzehenөө mynөө byri gynzegiigөөr, delgerengiigөөr yzeze baina. Hunguuliiin tuxai bişegdehen broşiyyrnyydii yzelsedeg jym. Agitaator nyxer Botoojev gegşe erxim hain oroldolgo gargaza, xyn byxende hunguuliiin tuxai dyrimii şanartaigaar oilguulxii xysedeg baina.

Edenerei hungaltada erxim hain beledxeltei jirexenь damzaggyi.

Dansorunov.

Agitaatornuud xydelmerileze baina

Zaxaamin. Melebortiin ba Sagaan Morinoi somonuudaar SSSR-ei Verxoovno Soveedai hunguuliiin xuuliii oloniitede oilguulxa agitacioonno xydelmerii, Burkavbrigaadahaa agitaaca jabuulxaar jirehen nyx. A. Cebegei bolbol agitacioonno xydelmerii hainaar jabuulza baina.

Myn ene somonoi kolxoozniguud „B.M. Ynen" gazeetii oloor zaxiza unşadag baina. Baha kolxoozniig-agitaatornuud nyxed: D. Ajuuşiin, D. Dorziin, D. Zamsaranai, Dolgoroi, B. Naidanai, Şagdarai gegşed өөhediingөө agitacioonno xydelmerii hainaar jabuulna.

B. Garmiin.

△ △ △

Hunguuliiin xuuliii ybeged, xygşed yzeze baina

Zaxaamin. Sagaan Morinoi Staalinai neremzete kolxoozoi, 72 nahatai ybegen Lydeb Ylziin bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedai hunguuliiin xuuliii hainaar oilgoxiin tylөө, ton jixe xeşeel gargan yzeze baina. Ene meteer ybeged, xygşedyyd hunguuliiin xuulitai yrgeneer tanilsaza baina.

B.Garmiin.

SYLØØTE GAZARAI AŞAG JIXE

Nojaabrь. Muxar-Şiberei aimag, Xonxoloin MTS, Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debzyylegdehen, kombainioor Aleksei Feoodroviç Varfolomeejevtai uulzaxa hanaatai jabanamdi.

Ybel... toohoromo xyiten... Maşiinamnai munduu tyrgen jabana. Hyni bolzo baina, Tarbagatai tosxon orozo jirebebdi. Xargii deere ugtan baihan negen xyn garaaraa zangaxadanь, maşiinaa zogsoobobdi.

—Baar tosxon xyrter namai huulgaza abaaşiit—geze bardaatai xooloigoor asuuba.

—Bolxol daa, huu-gebebdi.

Nege tomo meşoogoor dyyren jyyme barihan, maşiinadamnai aaxilhaar huuba.

—Nere aldartnai xen be. Xaanahaa xaişaa oşozo jabanat?

—Bi, Muxar-Şiberei aimagai Baar tosxonoi „Leeninei Zam" kolxoozoi geşyyn bi, goorodhoo busaza jabanab. Miniii nere obog—Konstantiin Alekseejeviç Leebedev.

Saaşaa, tereenei kolxooz tuxai, mynөө zilei urgasa olziin xubaari g. m. busa jyymen tuxai xөөreldөөn exilbe. Konstantiin Alekseejeviç xyxiyy bajartaigaar xөөrene, kolxoozoo magtana, hairxana.

—Manaida xyregtii, mynөө zilei urgasahaa abhan talxanai xileeme edixet—tiixedee medexet geze bardamaar xeleze, maniil uriba.

Hyni oroişog bolhon baiba. Baar tosxon orozo jirebebdi. Ynөөxi Konstantiinaidaa buubabdi.

Ailşad jirehen, Alekseejeviç Konstantiinai hamagan jaaruuşag samovaaraa tabiba. Konstantiin ynөөxi şandagar meşoogoo neeze, dotorhoonь hamagandaa nege haixan palьtoo, xybyyndee nege paar konьkii ba nege goorn, өөrtөө abhan sembe ymede, gurban xeheg oboi (xanada niaadag saarhan), Staalin Konstituuca, şine hunguuliiin xuuli g. m. nomuud ba bişe busa har şir jyymenyydii gargaba. Goorod talxa abaaşaza xudaldaad, abhan jyymenь geeşe xa.

Samovaar belen, stool deere tabiba, haixan şiniiceer bolgohon xileeme ba bişe edixe jyyme delgebe, nege bytiilke konьjaag neebe.

Stooldo bulta huubabdi, Konstantiin xөөreze exilbe. K. Leebedev anxan Saraatov gybeernide tyrehen, tiigeed tendehee, revoliyyciin urda tee, esegee daxaza, olzo bedereze ajaar iişe teneze jirehen baigaa. Gedehee yleshen, daarahan ba zobohonoo hanaza baigaad xөөrene.

Soveed zasag togtozo... Kolxoozuud emxidxegdeze, Konstantiin kolxoozdo orobo.

—Kolxoozdoş orohon tyryyşiin zilnyydte berxeşeg baigaa hen daa—gene.

Gebeş, paarti ba Soveed zasagai tuhalamzaar ba tyryylegşe nyx. Grokoovskiin zyb xytelberjeer „Leeninei Zam" kolxooz hyylei zilnyydte jixe jixenyyd amzaltanuudii tuilaza, kolxoozniguud şanga şadaltai, sengelig xyxiyyn baidalaar azahuudag bolhon baina.

Ene zilei urgasa gaixaltai hain. Staalin Konstituuciin johoor, kolxoozuudta bolzorgyi ba tyleөhegyigөөr edlexiinь mynxedenь bexizyylegdehen, syleөte gazar өөriingөө bajalig aşa yrii ygeze exilee. Traaktor ba seejelke baixa—tarilgada, kombaain baixa—xuriaalgada, molotiilko baixa—soxilgodo, iime elbeg onihon teexnikeer xysed zebseglegdehen soveed tariaaşan gazarhaa jyy abşa bolomoor baihan byxiiji xuu xereglen abza şadaxa şadaltai baina.

Nyx. Leebedev kolxoozdoo kyzneeceer xydeldeg jym xa Nyxer Leebedev bolbol, kolxoozdo gansaxan ynen sexeer azallahan xyn şanga şadaltai ba kylьtyyrne bolzo şadana geze hain medene. Konstantiin Leebedev 1937 on soo 600 azalta yder gansaaraa oloo. Hain xydelmeriiin tylөө xeden udaa şagnal abhan baixa jym.

Anxan өөriin gexe jyyşgyi baihan aad, kolxoozdo orohonhoo xoişo yniee, ojodoloi maşiina, tymer krovaadь xudaldazi abaa. „Leeninei Zam" kolxooz zileigee olzo xubaaza dyyrgexejee baina, azalta yderte 16 kilograam tariaa baha myngө ba toho xubaaxa baina.

16 kilograam tariaan! Jamar jixe ilalta geeşeb! Nyxer Leebedev 600 azalta ydertөө 96 ceentner gy, ali 576 pyyd tariaa abxa baina. Şanga şadaltai baidal geze iime baidalii xelexe bişe gy?

—Xaana xexe biib, ambaarni dyyren le, nege baga xylieegiit—geze zarim kolxoozniguud, tariaa asarahan şooferto xeledeg baina. Socialiizmai ilahan, byxii azalşanda sengelig xyxiyyn baidal olgohon, manai oronhoo bişe tee xaana jamar orondo iime baidal yzegdexe bainab? Ygei! Manaixihaa ondoo tee xaanaş ygei, baixa arganş ygei. Ene uşarii nyx. Leebedev medene.

Nyxer Leebedevei gomodoxo jyymen gansa. Ene xadaa, tendexi koperaacada şuxala xereglegdexe ed tovaar xomor oşodog baina.

—Saaşaa jyy xexe hanaltaibte?—geze asuubab.

—Patefoon, velosipeed xojorii abxa, gojoloi xubsaha xexe, tiigeed kolxoozdoo byri hainaar xydelmerilxe—iime zoriigo miniii urda mynөөdөө baina—geze xariuusana.

Sagş oroi bolşohon, bidener saaşaa jababadi.

—Xozom jabaxadaa xyreөregtii—geheer nyxer Konstantiin Leebedev ylee hen.

D. Damdinai.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo G. BELЬGAAJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел — 7-55, промотдел — 5-07.

BMASSR-ei Azyiledberiiin Arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 1270